

Päivi Kymäläinen

Esipuhe: Disaster movie or New Jerusalem?

Alue ja Ympäristö -lehdellä on suuri ilo tarjota lukijoilleen professori Malcolm Milesin aiemmin julkaistun tekstin *Disaster movie or New Jerusalem?* Milesin kirjoitus käsittelee kaupunkien vaihtoehtoisia tulevaisuuden näkymiä ja perustuu hänen Kaupunkitutkimuksen päivillä Helsingissä pitämänsä esitelmään. Miles työskentelee professorina Plymouthin yliopistossa Britanniassa ja on tullut tunnetuksi erityisesti kaupunkitilaan ja kulttuuriin liittyvästä tutkimuksestaan. Hänen julkaisemistaan teoksista mainittakoon *Urban Utopias* (2008), *Cities and Cultures* (2007), *Urban Avant-Gardes* (2004) sekä *Art, Space and the City* (1997), joissa pohditaan esimerkiksi taidetta julkisessa tilassa, taiteen yhteiskunnallista vastuuta sekä sitä, miten kulttuuri tuottaa kaupungeja ja kaupunki kulttuuria. Milesin tutkimukset liittyvät myös ajankohtaisiin keskusteluihin siitä, miten julkisen tilan käytöt muuttuvat ja miten selkeitä rajoja yksityisen ja julkisen välille on vaikeaa piirtää.

Alue ja Ympäristö -lehdessä julkaistavassa esitelmässään Miles käsittelee kaupunkeihin liittyviä utopioita ja dystopioita. Universaalien tulevaisuuskuvioiden ohella Miles on kiinnostunut siitä, miten ihmiset luovat ihanteellisia kaupunkitiloja jokapäiväisessä elämässään. Milesille vaihtoehtoiset elämäntavat edustavat kritiikkiä vallitsevia valtasuhteita kohtaan: jollei virallinen kaupunkisuunnittelu tarjoa edellytyksiä omalle elämäntavalle, voi edellytyksiä luoda jossain määrin myös itse. Yksi Milesin mainitsema esimerkki vaihtoehtoisesta kaupunkielämästä on Kööpenhaminassa sijaitseva Christianian vapaakaupunki, joka on tarjonnut asukkailleen ekologisen ja yhteisöllisen elämäntavan urbaanissa ympäristössä. Christianian erillisasemasta kertoo myös se, että viranomaiset eivät ole juurikaan puuttuneet vapaakaupungin elämään, vaikka esimerkiksi mietojen huumeiden käyttö ja myynti ovat kuuluneet sikäläiseen elämäntapaan. Vapaakaupungin erityisaseman poistamiseksi on kuitenkin ollut paineita, mikä on aiheuttanut ristiriitoja viranomaisten ja Christianian asukkaiden välille. Lokakuussa 2008 erimielisyydet kärjistyivät mellakoiksi viranomaisten hädättyä luvattomia asukkaita Christianiasta ja purettua siellä sijainneen luvattoman rakennelman.

Suomessa kaupunkitilan omaehtoisesta kehittämisestä ei ole yhtä silmiinpistäviä esimerkkejä, mutta esimerkiksi talonvaltausten tai ekokyliden kautta on pyritty edistämään vaihtoehtoisia elämäntapoja. Esimerkiksi Turussa Jokikadun talonvaltaus pyrki luomaan autonomisen kulttuurikeskuksen, jossa voitaisiin edistää moniarvoista kaupunkikulttuuria ja tarjota yleisölle ilmaisia kulttuuritapahtumia. Samantyyppiset päämäärät ovat olleet yleisiä myös Suomen muiden kaupunkien talonvaltauksissa. Ekokylissä taas on pyritty toisella lailla vaihtoehtoiseen elämään: esimerkiksi Livonsaaren yhteisökylässä tavoitteena on luonnonmukainen elämä niin ruuantuotannon, kulutuksen kuin rakentamisenkin suhteen. Sekä talonvaltauksissa että ekokylissä elämää ohjaa usein yhteisöllisyys, jota vahvistetaan yhteisten päämäärien ja toimintojen avulla.

Professori Milesin teksti herättää ajatuksia siitä, miten ihanneympäristöjä voidaan luoda pienimit-

takaavaisesti ja osana jokapäiväisen elämän valintoja. Kuten Christianiaan tai talonvaltauksiin liittyvät esimerkit osoittavat, utopioiden toteuttaminen ei kuitenkaan ole ongelmaton. Siksi vaihtoehtoiset elämisen ja asumisen tavat tarjoavatkin kiinnostavia tutkimuskohteita, joiden kautta voidaan päästä käsiksi kaupunkikehityksen ja vallan kysymyksiin, mutta myös siihen, millaisia jännitteitä syntyy vaihtoehtoisten ja itsestään selvänä pidettyjen elämäntapojen tilallisissa kohtaamisissa.

Lähteet

Miles, Malcolm (1997). *Art, space and the city*. Routledge, London.

Miles, Malcolm (2004). *Urban avant-gardes: art, architecture & change*. Routledge, London.

Miles, Malcolm (2007). *Cities and cultures*. Routledge, London.

Miles, Malcolm (2008). *Urban utopias: the built and social architectures of alternative settlements*. Routledge, London.